

apareix en una obra de l'eivissenc Villangómez: «Ja s'ha fet la recollecció de garrofes i d'ametlles, però encara duren les figues orioles» (*Any Est.*, 60). Designa a més la planta *Viburnum tinus*, coneguda amb altres noms com *marfull*, *lloreret* (Font i Quer, *Plant. Med.*, Barcelona 1962, p. 757a), i és usual a Mall. segons *AlcM*; com a nom de la planta *Centaurea solstitialis* i *Centaurea melitensis* es diu a l'Emp., segons el mateix diccionari; veg. *NARRIOLES*.

Daurar, del ll. *DAURARE* id. ['cobrir d'una capa o de fulla d'or', en 1296 «ni *daurarà* ni *daurar* farà, no sostindrà en poder seu algun daurament de pans d'aur» (Alart, *RLR* v, 94); StVicentF: «e per ço *daure* hom les calzes e taces» (GSchib, *Voc. Sant Vicent F.*, p. 55); doc. de 1420: «It. uns brasers abtes per a *daurar* --- It. un coltell e una bronidora per *daurar*» (*DAG.*); en el sentit figurat de 'presentar en termes favorables', ja en BMege: «--- sies cert que tu poràs assats *daurar*, mas no hic metràs estany per argent» (*Somni*, *NCL.*, 135.20); *Spill*: «Qui les doctrina / pert diçiplina, / --- / la serp encanta, / castiga saura, / e l'estany *daura*» (v. 7968; també v. 197); *daurar de safrà* 'dissimular una cosa sota aparença agradable', en *Procés Olives*, 1287 (fi S. xv), *daurar d'estany* id. en MAguiló (*AlcM*); *daurar* 'donar un color semblant al de l'or', ja en *Curial*: «Lo jorn fonch vengut e lo sol --- *dauraua* la faç de la terra» (*AlcM*). *Daurada*, ocell esp. *Charadrius apricarius* (*BDC* x, 70), dit també *xamarlit*, *xiriot*; *daurada xina*, nom donat a un peix d'aigua dolça (*BDC* xi, 46); com a variant d'*orada* (peix), veg. n. 5. *Dauradella*, herba medicinal (*Ceterach officinalis*) [1575, OPou, *ThPu.*: «*Dauradella*: Asplenium» (p. 49); Sanelo, p. 252; Lab. 1839; Camps i Mercadal, *Folk. Men.* II, p. 125, parla de *te de dauradella* com a herba remeiera].⁸ *Daurador* 'qui té per ofici daurar' [1413, inv. de Vic (*DAG.*); 1507, Busa-Nebr.; c. 1610, Bruniquer, *Rubr.* (*AlcM*)]. *Dauradura* ['capa d'or que cobreix un objecte', 1402 «que la *dauradura* sia de fulla d'argent colrada» (*DAG.*); 1594 «tota la pintura y *dauradura* que té feta en lo retaule» (*DAG.*); 'operació de daurar', en doc. de 1313 (*AlcM*); pl. 'adorns d'or o daurats' (*DFA.*)]. *Daurament*, ant., un ex. en doc. de 1296 (*RLR* v, 94), veg. supra *daurar*. *Daurat*, -da, adj. [1271 «un enap d'argent ---, blanch o *daurat* ---» (*Tarifa Corr. Bna.*, p. 159); Llull: «A la taula ach de diverses viandes, e --- copes *daurades*, baçins d'argent e cetres» (*Blang.*, *NCL.* II, 10.8); Eiximenis: «la obra de Manizes, *daurada* e maestrívolment pintada, que ja tot lo món ha enamorat» (*Regiment*, *NCL.*, 32.30); OPou, *ThPu.* (1575): «cubertes de caualls de cuyro bollit y *daurades*» (p. 171); MGadea en la seva obra folklòrica parla un cop de la *Sala Daurada* del palau del comte de Cocentaina (*Terra del Xè* II, 92); 'de color d'or', en J. Rois de Corella: «--- les fèrtils, *daurades* e pacífiques rribes de Colchos ---» (*AlcM*); notem a més: «No tardà la Viuda *daurada* de fer principi a un tal parlar ---» (*Tirant*, *DAG.*), on el sentit sembla ser 'fals, hipòcrita'. *Daurat* m. 'operació i efecte de daurar' [Lab. 1839, que el dóna com a sinònim de *dauradura*; exemples d'escriptors mo-

ders en *AlcM*; Almela Vives, *Voc. Ceràm. Manises*, p. 397, duu *daurat* «dorado», però amb la nota que avui es diu *dorat*]. *Daurat* m., peix teleosti, *Coryphoena hippurus* (*BDC* xi, 46; *DFA.*); cf. *aurat*, com a nom d'un peix en doc. de 1379 (Alart, *InvLC*).

Sobredaurar 'daurar' [*sobraurar* o *sobre*- en *VidesR*: «fé *sobraurar* les does de fora» (P259r2, V815.5 duas auro undique operitri); emprat molt sovint en participi passat amb valor d'adjectiu en aquest text i en altres: «--- en una car[r]eta *sobraurada*» (P259r1, B *sobredaurada*, V814.25 in curru deauratu), *sobredaurades* en P157v2; inv. de 1410 «tancadors d'argent *sobredaurats*» i en un altre de 1662 «altre gerro *sobredaurat*» (*AlcM*); apareix també en cançons populars: «Mare de Deu del Tallat / --- lo Conç emplateat, la Selva *sobredaurada*, / l'Alexà ---» (MilàF, *Romlo.*, 1882, 390.13); «un pomeret hi tinch plantat - un auccellet s'hi ha ajucat / que té lo bec *sobredaurat*» (ib., 528.10; en ed. 1853, n.º 99, p. 1, probablement del S. xvi)]. *Desdaurar* [1371, JMarc 542; c. 1398, Aversó, 397, 6; Lab. 1839; fig. 'minvar-ne el mèrit' (*DFA.*); *DAG.* en cita un exemple antic; *desdaurar-se* 'perdre el bon camí que una cosa portava, o gitar-se en mal', usual a Men.: «Avui farà bon dia, si no *es desdaura*» (reco. a Ciutadella)].

CULTISMES: *Aurat*, *Auri*, *àuria* adj. [la forma femenina apareix com *àurea* en dos textos del S. xv, en FAligre, «--- la primera edat *àurea* ---», i en una obra de 1464: «mirau les portes *àurees*» (*AlcM*); *aure-nombre* (S. xv, *DAG.*) i en un text de 1598; Lab. 1888 duu *àureu*, -ea, però *DFA.* estableix *auri*, *àuria*, d'acord amb una regla que adopta en -i, -ia, els adjectius llatins en -eu, -ea: *llegenda àuria*, *nombre auri*], pres del ll. *aureus*, -ea, id.;⁹ *àuric*, -a; *aurífer*, adj., pres del ll. *aurifer* id.; *aurífic*, *aurificació*, *aurificar*; *aurós*, -osa. *Aureal* 'una mena de joc d'atzar', en Arnau de Vilanova (veg. aquest mot en el seu lloc alfabètic I, 496b33). *Aurèola* [*DAG.* cita un ex. d'*aurèola* del *Llibre de les Dones* d'Eiximenis: allí no és cert com l'accentuava l'autor,¹⁰ però en el *Spill* de JRoig el mot apareix en rima amb *escola*, accentuat en o: «bé merexqué / per semblant scola, / donchs, l'*aurèola* / dels preycadós» (v. 11876); així accentuen també JVerdaguer (*Canigó* xi «de poble en poble quan pels aires vola, / estrella de claríssima *aurèola*») i JAlcover, i Massó Torrents en la seva prosa (veg. *AlcM*, s. v.); en canvi, GAlomar i algun altre escriptor escriví *auriola*; Fabra en el *Dicc. Ortoгр.* tot i reconèixer que es diu habitualment *aurèola*, prefereix *aurèola* amb l'accentuació llatina en aquest mot savi, i això és la forma que adopta en el seu *Dicc. Gen.*],¹¹ pres del ll. *aurèola*, femení de l'adj. *aurèolus* 'daurat', 'adornat d'or', forma que per via popular va donat *oriol*, l'ocell (supra). *Aureolar*: «Pep Ventura --- la cobra que només ell havia *aureolat* de glòria ---», Coromines (*O. C.*, 1224a 5f.), *aureolat*.

CPT.: *Orfebre* 'el que fabrica o ven objectes d'or o d'argent' [*Dicc. Ort.*, 1917], pres del fr. *orfèvre* (segle XII), i aquest prové del ll. *AURI FABER* 'metallúrgic d'or'; *orfebreria* [*aur*-, 1426; *or*- en *Spill*, 7071; molt